

Prvič so jako dragi — taka baterija bi stala po predloženih proračunih najmanj 500.000 gld. — hitro se obrabijo in v njih se zgublja veliko električne energije; tudi so letni stroški za njih ohranitev precej veliki. Poleg vsega tega pa zahtevajo natančnega in rednega nadzorstva.

Odsek se je na svojem potovanju prepričal in poleg tega še iz strokovnjaških izjav posnel, da bi bilo za Ljubljano najumestneje, narediti centralo za parno silo, pa ne za istomerne, temveč za mer izpreminjajoče toke. Skušnja namreč uči, da sta istomerni in pa mer izpreminjajoči toki glede na svojo uporabljivost za električno razsvetljavo popolnoma jednako veljavni, da je naprava za svoje mer izpreminjajoče tokove sploh cenejša in da funkcionirajo te naprave sploh z isto sigurnostjo in zanesljivostjo, kakor katera druga, in končno, da pri teh napravah nismo nikakor vezani na katero si bodi lego centrale. Centrala dunajske „Internationale Electricitätsgesellschaft“, ležeča ob periferiji mesta blizu Rudolfovega mostu, pošilja svoje toke v daljavo 11 kilometrov; oskrbuje razsvetljavo cesarskega dvorca, gledališč: Karltheater, Josefstädter Theater, Jantschtheater, različnih družih velicah dvoran itd., in vse to brez vsacega akumulatorja in z vso zanesljivostjo. Ta centrala rabi jednofazne mer izpreminjajoče toke. Podobne razmere nahajamo tudi drugod. Druga dunajska družba: „Electricitätsgesellschaft“, ki jo je vredila tvrdka Siemens in Halske ter rabi istomerne toke, pa ima tri centrale, in vendar oddaja komaj polovico toliko električne energije, kakor prva.

Navedeni razlogi so bili električnemu odseku odločilni, da je sestavil po poslanih mu projektih neko kombinacijo, o kateri je prepričan, da bi bila primerna za Ljubljano. Odsek je tega mnenja in trdnega prepričanja, da bi bilo za Ljubljano najugodnejše sledeče:

1. Ob periferije mesto, bodisi v bližini Bežigrada ali pa bolj proti Udmatu se zgradi električna centrala na parno silo za jednofazne mer preminjajoče toke s parnimi stroji za 600 konjskih sil, katero napravo bi zadoščalo za 5500 ostočasno svetlečih žarnic s svetlostjo po 16 sveč.

2. V centrali bi se proizvajali električno toki do 2000 voltov napeti, ki se bodo po mestu raztekal po elektrovodni mreži, kakeršno nasvetuje tvrdka Ganz & Comp. v projektu.

3. Razdelilna elektrovodna mreža kakor vsa razsvetljava in oddaja električnih tokov za motorje se uredi po projektu Ganzovem.

4. Stavbe v centrali in naprava parnih kotlov se izvrše mutatis mutandis po načrtu tvrdke Siemens & Halske.

Na podlagi te kombinacije je odsek sestavil proračun za vse električno razsvetljavo v obsegu, kakor bi bil sedaj potreben. (Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Telefon v Zagrebu. V Zagrebu sedaj delajo telefon. Drugi mesec se že izroči prometu.

6000 delavcev, ki so dosedaj dobivali pri državnih železnicah tedensko ali dnevno plačo hoče železniška uprava v sporazumljenji s trgovskim ministerstvom stalno nastaviti. S tem dobe vse ugodnosti stalno nastavljenih uslužencev.

Železniška kolesa iz papirja. Nič manj kakor 12.000 taci koles slednje leto naredi znana Pulmann-ova tovarna v Ameriki. Vsi vagoni prvega razreda te tvrdke imajo papirne kolesa. Papir se razreže na okrogle kolobarje, polima in stisne s hidravličnimi stiskalnicami. Na obeh straneh se prideneta jekleni plošči in to se dobro vkupe zbije s klini. Taka kolesa jako gladko teko. Obrabijo se pa tudi ne tako hitro, kakor bi kdo mislil, kajti poprej prevozijo na milijon kilometrov.

Korist in škodljivost golobov.

Po raznih gospodarskih listih se je pred nekaterimi leti mnogo tožilo o škodi, katero naredijo po polji golobje. To je bilo dalo povod, da so v Nemčiji premišljevali, da bi se popolnoma prepovedalo imeti golobe. Seveda, predno je vlada prišla pred parlament s tako predlogo, je dala stvar natančno preiskati, posebno ker v mnogih krajih v Nemčiji ravno goloboreja donaša ljudem precejšnjo dohodke. Pruski poljedelski minister je dal stvar obširno preiskavati. Poljedelski učitelj dr. Schleh v Herfordu se je dolgo pečal s to stvarjo. Preiskoval je kaj golobje jedo. Mnogim je preiskal želodec. V 107 golobih je našel 63.292 zrn od plevla, 31.461 zrn od poljskih rastlin.

Da bi pa določili, koliko škode v Nemčiji naredijo golobje, so se v nekaterih okrajih prešteli vsi golobje in potem se je iz tega približno preračunalo, koliko golobov bi bilo v vsej Nemčiji. Pokazalo se je, da na vdeet prebivalcev pride jeden golob. V vsej Nemčiji pojedjo ti golobje na leto kaci 2000 centov žita. To število ni ravno tako veliko, da bi že zaradi tega bilo potrebno kaci posebnih naredeb.

Nasprotniki golobov so posebno ugovarjali, da golobje posebno pobirajo vsejano seme, in se je celo zatrjevalo, da je večkrat potrebno zaradi tega celo v drugič sejati. Natančnejša poizvedovanja so pokazala, da zaradi golobov v drugič sejati ni nikdar treba. Sploh golobje nikjer ne pobere toliko vsejanega semena, da bi pozneje pri žetvi to dosti se poznalo. Ta škoda se popolnoma poravna s tem, kar golobje pobere mnogo zrn raznega škodljivega plevla.

Po tem je pa pomisliti, da imajo v nekaterih krajih precej dobička od tega, da prodajajo zlasti mladiče. Vspeh vse preiskave je bil, da se ne more govoriti o kaki posebni škodi, katero napravljajo golobje, izimši nekatere posamične slučaje. Če se škoda primerja z njih koristjo, je pač jasno, da ni nobenega povoda, da bi se z zakoni omejevala reja golobov.

Razmere v Avstriji bodo v tem oziru pač podobne